

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/155/2021
Identifikačné číslo spisu:	4119209661
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4119209661.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu: Obec Výčapy - Opatovce, so sídlom Výčapy - Opatovce, Výčapská 467/14, IČO: 00 308 650, zastúpenej advokátkou Mgr. Ľudmila Krajínčáková Blahová, Jána Hollého 1468/9, 951 35 Veľké Zálužie, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená správcom Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7C/69/2019, o určenie vlastníckeho práva, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/1/2021 z 10. februára 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobca žalobou, doručenou okresnému súdu dňa 23.08.2019, sa domáhal pôvodne určenia, že žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v obci a katastrálnom území B.Ý. - R., zapísaných v LV č. XXXX, evidovaných v reg. „E“, ako parcela č. XXXX/X - orná pôda o výmere 29047 m² a parcela č. XXXX/X - orná pôda o výmere 23 m², v celosti (1/1), ako aj náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že sporné nehnuteľnosti sú zapísané v prospech žalobcu, ale dňa 24.07.2019 mu bol doručený list od Okresného úradu Nitra zo dňa 23.02.2019, ktorým oznámil začatie katastrálneho konania č. k. X 188/2019 o oprave chyby v katastri nehnuteľností ohľadom vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam registra „E“ parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 29047 m², parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 23 m², na základe návrhu žalovaného. Dňa 12.08.2019 bolo žalobcovi doručené rozhodnutie Okresného úradu Nitra, ktorým rozhodol o zápise vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalovaného. S poukazom na uvedené mal naliehavý právny záujem na určení, že žalovaný nie je vlastníkom sporných nehnuteľností, pretože v katastri bol v čase podania žaloby zapísaný ako vlastník uvedených nehnuteľností žalobca, avšak vzhľadom na neprávoplatné rozhodnutie X 188/2019-25 existovala obava, že ako vlastník bude zapísaný žalovaný, a teda postavenie

žalobcu ako účastníka konania je neisté. Žalobca na výzvu súdu podľa § 138 CSP navrhol zmenu žaloby v znení, že je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v obci a katastrálnom území B. - R., evidovaných v reg. „E“, ako parcela č. XXXX/X - orná pôda o výmere 29047 m² a parcela č. XXXX/X - orná pôda o výmere 23 m², v celosti (1/1), keďže v zmysle rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor zo dňa 06.08.2019, č. k. X 188/2019 bolo rozhodnuté o oprave chyby v katastri nehnuteľností, týkajúceho sa vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a došlo k zápisu vlastníckeho práva k nim v prospech žalovaného, a to na LV XXXX.

2.1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 10.09.2020, sp. zn. 7C/69/2019-383, žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.2. V odôvodnení rozsudku v bode 13. uviedol, že predmetom tohto sporu bola žaloba žalobcu, ktorý sa domáhal po pripustení zmeny žaloby súdom (uznesením dňa 11.03.2020, sp. zn. 7C/69/2019-263) určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam - pozemky parcely registra „E“ parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 29047 m² a parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 23 m², vedené na LV č. XXXX, kat. úz. B.-R., pričom podľa LV č. XXXX, kat. úz. B.-R. svedčí zápis vlastníckeho práva - žalovanému titul nadobudnutia PKV č. 888 pod B3 č. d. 4846/1944, rozhodnutie X 188/2019-25- 1366/2019 (parc. registra „E“ parc. č. XXXX/X, XXXX/X). V konaní bolo preukázané, že sporné nehnuteľnosti boli pôvodne vedené v majetkových podstatách PKV č. 921 a č. 888 pre kat. úz. B.-R. ako vlastníctvo Slovenského štátu (Štátny pozemkový úrad) podľa zákona č. 198/41 Zb. a vyhlášky č. 370/41 Zb., ako posledný zápis týkajúci sa vlastníckeho práva k pozemkom je vedený zápis v PKV č. 888 pod B6, 7, a to v prospech Ministerstva dopravy a verejných prác, rezort verejných prác vykonaný podľa medzirezortnej dohody zo dňa 02.10.1944.

2.3. V konaní žalobca tvrdil, že vlastnícke právo nadobudol prechodom vlastníctva v zmysle § 2 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o majetku obcí“ alebo „zák. č. 138/1991 Zb.“) dňom 01.05.1991, pričom pre prípad, ak nebude preukázané nadobudnutie vlastníckeho práva prechodom do majetku obce, domáhal sa určenia vlastníckeho práva vydržaním, a to s poukazom na ust. § 132 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka majúť za to, že nadobudol vlastnícke právo k predmetným parcelám v katastri nehnuteľností na základe ROEP dňa 29.07.2007, pričom doba oprávnenej a nepretržitej držby nehnuteľností, teda 10 rokov bola splnená. Tiež bola splnená podmienka spôsobilého subjektu a spôsobilého predmetu vydržania, pričom žalobca mal po celý čas držby oprávnenie za to, že došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva.

2.4. Súd prvej inštancie konštatoval naliehavý právny záujem na žalobcovom určení. Dospel však k záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania, že došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva v zmysle § 2 zákona o majetku obcí dňom 01.05.1991. V konaní bolo preukázané, že dňa 27.09.2007 bol v kat. úz. B.-R. v konaní zapísaný register obnovenej evidencie pozemkov (ďalej len „ROEP“) na základe uvedeného boli pozemky registra „E“ parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 29047 m², parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 23 m², predmetom riešenia ROEP a došlo k ich zápisu na LV č. XXXX v prospech žalobcu z dôvodu, že prešli do vlastníctva obce v zmysle § 2 zákona č. 138/1991 Zb. V tomto smere žalobca tvrdil, že predpokladá, že bol vyhotovený delimitačný protokol, na základe ktorého bol tento majetok zapísaný do LV č. XXXX v prospech žalobcu, ale v archíve obce, štátnom archíve v Nitre, sa tento protokol nenachádza. Sporným v konaní tak bola skutočnosť, či tento majetok štátu prešiel do vlastníctva obce t. j. žalobcu podľa zákona č. 138/1991 Zb. Podľa § 2 ods. 1 cit. zákona do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, ku ktorým patrilo ku dňu 24.11.1990 právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú. Zákonným predpokladom prechodu vlastníctva sporných pozemkov zo štátu na obec bola existencia práva hospodárenia, ktorá patrila príslušnému národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t. j. ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., teda k 24. novembru 1990. Súd v tejto súvislosti poukázal aj na skutočnosť, že účelom zákona č. 138/1991 Zb., ako to vyplýva z § 1 zákona, bolo upraviť majetkové postavenie a hospodárenie obcí s ich majetkom. Rovnako z obsahu dôvodovej správy vyplýva, že cieľom bolo čo najspravodlivejšie usporiadať vlastnícke práva k takýmto pozemkom, pri uplatnení územného princípu, pričom sa zohľadňovali najmä záujmy obyvateľov obce, plnenie si funkcií obce a zabezpečovanie potrieb obyvateľstva. V danom prípade bolo na žalobcovi dôkazné bremeno, aby preukázal z hľadiska prechodu vlastníctva podľa zákona o majetku o obcí, že boli splnené zákonné podmienky. Prvou bola skutočnosť, že ide o inú vec než hnuteľnú patriacu orgánom miestnej štátnej

správy, ktorá bola v tomto spore splnená. Druhou zákonnou podmienkou bola výlučne existencia práva hospodárenia, ktoré patrilo národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t. j. ku dňu 24.11.1990. V tomto prípade bolo preukázané, že v PKV č. 921 bola pôvodne evidovaná parcela č. XXXX/X roľa o výmere 9 1427 m², ktorá bola v roku 1944 v súlade s § 150 zákona č. 198/41 Sb. a vyhlášky č. 370/41 Sb. zapísaná do PKV č. 888 v prospech vlastníka Slovenský štát (Štátny pozemkový úrad) v celosti (zápis pod B 4). Následne bol pod B6 v PKV č. 888 vykonaný podľa medzirezortnej dohody danej v Bratislave dňa 02.10.1944 zápis vlastníckeho práva v celosti v prospech Ministerstva dopravy a verejných prác. Súd sa v tomto smere stotožnil s argumentáciou žalovaného, že národné výbory k 24.11.1990 nemali záujmové pozemky ani v dočasnej správe, a preto nemali k nim právo hospodárenia a neprešli do vlastníctva žalobcu v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. V konaní tak žalobca nepreukázal, že k sporným nehnuteľnostiam (pozemkom) mal k 24.11.1990 právo hospodárenia národný výbor, ako to má na mysli ustanovenie § 2 zákona o majetku obcí, na území ktorého sa predmetné pozemky nachádzali, a preto tieto nehnuteľnosti neprešli na základe zákona do vlastníctva žalobcu. Navyiac podľa názoru súdu v konaní bolo preukázané, že na parc. č. XXXX/X sa nachádzajú postavené poľnohospodárske budovy a stavby bez označenia súpisným číslom, ktoré boli dané do užívania pred rokom 1990 a ich stavebníkom bolo Jednotné roľnícke družstvo Výčapy-Opatovce. Ide o stavby na pozemkoch parcely registra „C“ parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, pozemky na ktorých sú stavby postavené sú zlúčené v reg. „E“ parc. č. XXXX/X, súčasťou budov a stavieb sú aj zariadenia plynové. V konaní pritom nebolo sporné, že sporné pozemky sa nachádzajú v areáli PDD Výčapy-Opatovce. V tomto smere neobstála argumentácia žalobcu, že hoci posledný zápis v PKV č. 888 je v prospech Ministerstva dopravy a verejných prác, a aj vzhľadom na zrušenie intabulačného princípu v priebehu rokov 1944 až po súčasnosť je zrejmé, že prípadný zápis v prospech obce, MNV/ONV nemusel byť ani evidovaný. Súd dodal, že dôkazné bremeno na preukázanie tohto skutkového tvrdenia v konaní zaťažovalo žalobcu, ktorý však neprodukoval v konaní žiaden dôkaz, ktorým bola preukázaná skutočnosť svedčiaca o existencii vlastníckeho práva v prospech žalobcu, MNV/ONV po roku 1994 až doposiaľ.

2.5. Pokiaľ išlo o tvrdenia žalobcu, že v prípade, ak nebude preukázaný prechod vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam podľa zákona o majetku obcí, domáha sa určenia vlastníckeho práva vydržaním, súd sa v ďalšom zaoberal splnením zákonných podmienok podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Súd mal za to, že žalobca v danom prípade nebol od počiatku dobromyseľný. Konanie o zostavení ROEP nepredstavuje titul pre nadobudnutie vlastníckeho práva, ide len o evidenčné konanie, rozhodnutie o ROEP bez ďalšieho t. j. bez platného právneho úkonu, resp. iného titulu pre nadobudnutie vlastníctva, nepredstavuje právny titul pre nadobudnutie vlastníctva. V tomto smere poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/12/2014 zo dňa 29.07.2015, v ktorom súd okrem iného konštatoval, že „ROEP (register obnovennej evidencie pozemkov) je súpis pozemkov a ich vlastníkov, ktorí z rôznych dôvodov neboli pred vyhotovením registra evidovaní v katastri. Najčastejšie ide o vlastníkov, ktorí sú evidovaní len v pozemkovej knihe, alebo ktorí neboli za socializmu zapísaní do evidencie nehnuteľností, hoci majú k pozemku listinu (dedičské osvedčenie, zmluvu a pod.) Vlastnícke práva k pozemkom boli za socializmu evidované neúplne. Túto neúplnú evidenciu prevzal aj kataster nehnuteľností, ktorý vznikol po roku 1989. Aby boli v katastri zapísané všetky pozemky, pristúpilo sa k tvorbe ROEP. Pri vypracovaní ROEP dochádzalo aj často v dôsledku nedostatočne zistených podkladov k chybám a právny stav vyplývajúci z listu vlastníctva založeného v rámci ROEP nezodpovedal skutočnému stavu, keďže katastre nekontrolujú správnosť úplnosť pokladov pre vyhotovenie ROEP, kvalita vyhotovenej evidencie nie je spoľahlivá, preto na riešenie týchto pochybení je daná príslušnosť súdov v civilnom konaní. Preto podľa zákona č. 180/1995 Z. z. sa vlastníctvo nenadobúdalo, ale sa zisťovali dostupné údaje o právnych vzťahoch k pozemkom a na ich základe sa zostavoval register obnovennej evidencie pozemkov“. S poukazom aj na uvedené rozhodnutie súd prvej inštancie dodal, že ani prípadným zapísaním vlastníkov v katastri nehnuteľností v rámci ROEP tak nedošlo k nadobudnutiu vlastníctva. Pokiaľ išlo o argumentáciu žalobcu ohľadne postupu Okresného úradu v Nitre, katastrálny odbor, vo veci opravy chyby v katastri nehnuteľností, táto argumentácia je pre meritum tohto sporu irelevantná. Pokiaľ mal žalobca za to, že predmetný správny orgán nepostupuje podľa toho, čo mu ukladá zákon, mohol uplatniť iné právne inštitúty. Súd v civilnom konaní nie je oprávnený posudzovať zákonnosť postupu správneho orgánu.

2.6. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní

neuniesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania jeho nadobúdacieho titulu k sporným pozemkom, resp. skutočností spôsobilých založiť takýto nadobúdací titul. Nepostačujúcim z hľadiska preukázania nadobudnutia vlastníckeho práva bola skutočnosť, že na základe ROEP dňa 27.09.2007 došlo k zápisu vlastníckeho práva v prospech žalobcu. Preto nestačilo subjektívne presvedčenie žalobcu, že sporné pozemky mu patria, čo odvodil od právneho stavu vyvolaného účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. alebo od rozhodnutia ROEP, kedy sa mal ujať ich držby a vykonávať ju.

3.1. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Krajský súd v Nitre rozhodol rozsudkom sp. zn. 25Co/1/2021 zo dňa 10. februára 2021 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3.2. K žalobcom tvrdenému odklonu od rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/43/2016 odvolací súd uviedol, že rozhodnutia odvolacích súdov sa za ustálenú rozhodovaciu prax nepovažujú.

3.3. Žalobca odvodzoval svoje vlastnícke právo titulom jeho nadobudnutia v rámci ROEP a jeho zapísania na list vlastníctva. Aj v rámci ROEP odvodzoval svoje vlastnícke právo prevodom zo štátneho vlastníctva. Odvolanie zdôvodnil konaním o ROEP, jeho námietkami a nesprávnym právnym posúdením súdom prvej inštancie, že konanie o ROEP nepredstavuje titul pre nadobudnutie vlastníckeho práva. Odvolací súd sa vzhľadom na vyššie uvedené s dôvodmi odvolania nestotožnil. Žalobca nepreukázal nadobudnutie vlastníckeho práva prevodom podľa zákona č. 138/1991 Zb., preto ho nemohol ako nadobúdací titul nadobudnúť ani v rámci ROEP. Je zrejmé, že si bol toho vedomý, pretože z obsahu odvolania vyplýva zdôvodnenie rozhodnutia iba v časti zamietnutia žaloby vydržaním. Žalobca v tejto časti nesúhlasil s dôkaznou núdzou vyhodnotenou súdom prvej inštancie, posúdením jeho dobromyseľnosti, poukazujúc na priebeh konania o ROEP a nájom. Súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol z dôvodu, keď dospel k záveru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno, lebo nepreukázal svoju dobromyseľnosť a nadobúdací titul.

3.4. Žalobca v odvolaní tvrdil, že vlastnícke právo nadobudol vydržaním a vydržacia lehota mu plynula od zápisu ROEP od 27.09.2007 a uplynula 27.09.2017, čím splnil 10 ročnú vydržaciú dobu. Je pravdou, že žalobca bol zapísaný ako vlastníh nehnuteľnosti do katastra nehnuteľnosti na základe ROEP. Ako bolo vyššie uvedené, nepreukázal v konaní prevod vlastníckeho práva podľa zákona č. 138/1991 Zb., ktorý uplatnil ako nadobúdací titul aj v rámci ROEP. Podľa názoru odvolacieho súdu, nepreukázal titul vstupu do držby. Až po jeho preukázaní mohol ďalej preukazovať 10 ročnú vydržaciú lehotu a dobromyseľnosť. Podľa názoru odvolacieho súdu nepreukázal ani tieto skutočnosti. Žalobca namietal v odvolaní nesprávne zistenie skutkového stavu súdom prvej inštancie, poukazujúceho na námietky žalovaného v konaní ROEP, ktoré mu neboli adresované, boli adresované katastrálnemu úradu. Slovenský pozemkový fond adresoval Správe katastra nehnuteľností list z 12.01.2010, z obsahu ktorého vyplýva, že podal námietku k návrhu ROEP 11.04.2006, list z 31.10.2008, stanovisko na zasadnutí komisie 15.10.2009 uplatňujúc svoje vlastnícke právo. Žalovaný bol členom komisie rozhodujúcej o ROEP a členom komisie bol aj žalobca. Mal preto vedomosť o nároku žalovaného, že vlastnícke právo mu patrí. Predmetné námietky žalovaného boli súčasťou spisu a zápisníc o ROEP. Preto tvrdenie žalobcu, že o nároku žalovaného nemal žiadnu vedomosť, nie je pravdivé. Žalovaný predložil nájomné zmluvy uzavreté s Poľnohospodárskym podielníckym družstvom Výčapy - Opatovce z 11.08.1994, 21.04.2005, 27.03.2015. Nájomné zmluvy uzatváral ako vlastníh nehnuteľností, hoci žalobca počas celého konania tvrdil, že ich mal nadobudnúť už v roku 1991 na základe zákona č. 138/1991 Zb. Z uvedeného vyplýva, že ich neužíval, ako domnelý vlastníh nimi nedisponoval (nedal ich do nájmu), ale rešpektoval daný stav. Z vyjadrenia žalobcu adresovaného súdu dokonca vyplynulo, že sa dozvedel o svojom vlastníckom práve v roku 2010.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 420 písm. f/ CSP, t. j., že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby mohol uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, aby nedošlo k porušeniu či obmedzeniu práva na spravodlivý proces, ako aj ust. § 421 CSP, lebo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ sa nestotožnil s odôvodnením odvolacieho súdu, ktorý ním uvádzaný rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/43/2016, riešiaci obdobný skutkový stav, nepovažoval za ustálenú rozhodovaciu prax.

Namietal, že sa vôbec nevysporiadal s právnym názorom uvedeným v rozsudkoch ESLP, ktorými žalobca argumentoval. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za zmätočné a nepreskúmateľné, keďže odvolací súd argumentoval terminologicky tým, že žalobca nepreukázal nadobudnutie prevodom podľa zákona č. 138/1991 Zb. a je právne teoreticky absolútne nesprávne, pričom je podľa žalobcu zjavné, že rozhodnutie ROEP považuje za prevod v odôvodnení odkazuje na rozhodnutie 4MCdo/12/2014, ktoré hovorí o prechode a nie prevode. Žalobca sa nestotožnil s posúdením dobromyseľnosti okresným súdom ako aj krajským súdom s poukazom na priebeh konania ROEP a nájom predmetných nehnuteľností, ktoré krajský súd považoval za neunesenie dôkazného bremena, pričom si osvojil a absolútne nesprávne interpretoval dôkaz žalovaného. Žalobca napádal spôsob hodnotenia dôkazov, vykonaných okresným súdom ohľadne priebehu konania ROEP. S tvrdením žalobcu, že žalovaný súhlasil so spracovaním ROEP bez zapracovania jeho námietky, sa žiadnym spôsobom nevysporiadal, a preto odňal žalobcovi právo na spravodlivý proces, keď dôkazy predložené v konaní hodnotil bez ich vzájomnej súvislosti, pričom bez dôkazu o vedomosti žalobcu iba prezumoval, že o námietke žalobca vedel a dôkaz, že sa žalovaný nedomáhal svojho tvrdeného vlastníckeho práva viac ako 11 rokov žiadnym spôsobom nehodnotil. Žalobca opätovne zdôraznil, že platí prezumpcia správnosti a zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy. Rozhodnutie ROEP je listinou spôsobilou vyvolať dojem o oprávnenosti nadobudnutia vlastníckeho práva. Opätovne zopakoval argumentáciu uvedenú v odvolaní o odklone od rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/43/2016, ako aj judikatúru ESLP o nadobudnutí vlastníckeho práva od nevlastníka a dobromyseľnosti nadobúdateľa ako aj ochrany vlastníckeho práva (Gladysheva v. Ruská federácia a ďalšie). Za mimoriadne významný vo veci považoval aj nález Ústavného súdu SR I. ÚS 549/2015 k problematike otázky „nemo plus iuris“. Dovolateľ spochybnil aj spôsob vyhodnotenia dôkazov ohľadne užívania pozemkov družstvom. Zopakoval, že pokiaľ nenadobudol vlastnícke právo k sporným parcelám prechodom vlastníctva v zmysle ust. § 2 zákona o majetku obcí dňom 01.05.1991, rozhodnutím o schválení ROEP č. C 5/2007 zo dňa 27.09.2007 evidovaným pod Z 3334/2007, nadobudol tieto vydržaním vlastníckeho práva v zmysle ust. § 134 ods. 1 OZ. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu v plnom rozsahu vyhovie a žalovaného zaviazne na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, odvolacieho a dovolacieho konania a právneho zastupovania alebo aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolateľ nekonkretizoval relevantnú právnu argumentáciu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 431 CSP. K porušeniu práva na spravodlivý súdny proces v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP v predmetnom súdnom spore nedošlo. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP žalobca nevymedzil dôvod prípustnosti, neuviedol, ktorý z predpokladov uvedených v ust. § 421 ods.1 písm. a), b) alebo c) CSP zakladá jeho prípustnosť, jeho dovolanie nemá náležitosti vyžadované zákonom, a preto ho navrhol odmietnuť podľa ust. § 447 písm. d) resp. písm. f) CSP. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie považoval za vecne správne a zároveň za správne a dostatočne odôvodnené. Navrhol preto, aby dovolací súd v prípade, ak dovolanie neodmietne, aby dovolanie ako nedôvodné v zmysle ust. § 448 CSP zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v

tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (1Cdo/54/2018, 2Cdo/33/2017, 3Cdo/33/2017, 4Cdo/54/2018, 5Cdo/104/2017, 7Cdo/29/2018, 8Cdo/140/2017).

11. Vo vzťahu k prípustnosti dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 420 písm. f/ CSP dovolateľ namietal, že sa nestotožňuje s odôvodnením odvolacieho súdu, ktorý ním uvedený rozsudok KS v Prešove, ktorý mal riešiť obdobný skutkový stav, nepovažoval za ustálenú rozhodovaciu prax. Namietal, že sa vôbec nevysporiadal s právnym názorom uvedeným v rozsudkoch EŠLP, ktorými žalobca argumentoval. Odvolaciemu súdu vytkol okrem iného terminologickú nepresnosť pri konštatovaní prevodu v zmysle zákona č. 138/1991 Zb., pričom malo ísť o prechod vlastníckeho práva, v dôsledku čoho malo byť rozhodnutie odvolacieho súdu zmätočné a nepreskúmateľné.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach dovolacieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však samotné rozhodnutie súdu.

13. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonné kritériá v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty

dovolateľa dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Rovnako tak nesprávne použitý terminologický pojem prevod v prípade zákona č. 138/1991 Zb. nespôsobuje nepreskúmateľnosť ani zmätočnosť napadnutého odvolacieho rozsudku.

14. K námietke dovolateľa týkajúcej sa hodnotenia dôkazov predložených v konaní, ktoré mali byť hodnotené bez ich vzájomnej súvislosti - pričom bez dôkazu o vedomosti žalobcu iba prezumoval, že o námietke žalobca vedel a dôkaz, že sa žalovaný nedomáhal svojho tvrdeného vlastníckeho práva viac ako 11 rokov, žiadnym spôsobom nehodnotil - dovolací súd dodáva, že v súlade s § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) na dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

15. Odvolací súd sa jasne, zrozumiteľne a správne vysporiadal so všetkými námietkami dovolateľa. V odôvodnení dal jasnú odpoveď na to, čo sa považuje za ustálenú rozhodovaciu prax, dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že pod pojem ustálená rozhodovacia prax nespadá rozhodnutie krajského súdu (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017). Rovnako tak dovolateľom uvedená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj Ústavného súdu SR nemá pre danú vec relevanciu, nakoľko sa týka dobromyseľného nadobudnutia nehnuteľnosti od nevlastníka. V prejednávanej veci bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie založené na závere, že konanie o zostavení ROEP nepredstavuje titul pre nadobudnutie vlastníckeho práva, ide len o evidenčné konanie. Rozhodnutie o ROEP bez ďalšieho t. j. bez platného právneho úkonu, resp. iného titulu pre nadobudnutie vlastníctva nepredstavuje právny titul pre nadobudnutie vlastníctva. Nestačilo subjektívne presvedčenie žalobcu, že sporné pozemky mu patria, čo odvodil od právneho stavu vyvolaného účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. alebo od rozhodnutia ROEP, kedy sa mal ujať ich držby a vykonávať ju. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania konštatoval jeho nedobromyseľnosť, pričom toto rozhodnutie bolo potvrdené odvolacím súdom.

16. Obsahom dovolania dovolateľa je v zásade argumentácia použitá už v odvolaní, pričom dovolateľ opätovne zopakoval, že pokiaľ nenadobudol vlastnícke právo k sporným parcelám prechodom

vlastníctva v zmysle ust. § 2 zákona o majetku obcí dňom 01.05.1991, rozhodnutím o schválení ROEP č. C 5/2007 zo dňa 27.09.2007 evidovaným pod Z 3334/2007, nadobudol tieto vydržaním vlastníckeho práva v zmysle ust. § 134 ods. 1 OZ.

17. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie potvrdenými napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu. Skutočnosť, že dovolateľ sa s týmito nestotožňuje, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Dovolací súd poukazuje na rozhodovaciu prax zaoberajúcu sa problematikou rozhodnutia o schválení ROEP, konkrétne na už citované rozhodnutie sp. zn. 4MCdo/12/2014, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/291/2019 z 15. decembra 2020. V uznesení 7Cdo/291/2019 dovolací súd judikoval, že „rozhodnutie o schválení ROEP v zásade nezakladá účinky tak „prejudiciality“, ako aj „viazanosti súdu inými rozhodnutiami“ (§ 193 a § 194 CSP), a to jednak z dôvodu (iba) deklaratívneho charakteru verejnej listiny, ktorou je rozhodnutie o schválení ROEP a jednak z dôvodu priamo zákonom predpokladanej možnosti „práva na začatie konania podľa osobitného predpisu“ podľa § 137 CSP v prípade, ak dotknutá osoba s obsahom verejnej listiny nesúhlasí. Ako správne uvádza aj odvolací súd (bod 2.3.), ak by po schválení registra v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z. v dôsledku uplynutia 5 ročnej lehoty nebolo možné - osobe, ktorá nesprávnosť údajov v registri namieta - priamo požadovať zmenu údajov registra, patrí jej právo na začatie konania podľa osobitného predpisu, ktorým bolo ustanovenie § 80 písm. c/ OSP [v súčasnosti § 137 CSP (§ 7 ods. 7 in fine citovaného zákona)].“

18. Žalobca uplatnil tiež dovolací dôvod podľa § 421 CSP. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie otázka skutková. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania.

20. Dovolateľ nevymedzil právnu otázku, od riešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu zákonom stanoveným spôsobom, a teda v tejto časti je dovolanie neprípustné.

21. V prípade, ak by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky (otázok) nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priesiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03). Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobcu nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

22. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd skonštatoval, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP nie je dôvodný, a preto dovolanie podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol. Dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod v zmysle ust. § 421 a nasl. CSP zákonným spôsobom a v tomto prípade dovolanie nie je ani prípustné, v dôsledku čoho by prichádzalo do úvahy

jeho odmietnutie.

23. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.